

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

18. juli 2007^{*}

I sag C-367/05,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 35 EU, indgivet af Hof van Cassatie (Belgien) ved afgørelse af 6. september 2005, indgået til Domstolen den 29. september 2005, i straffesagen mod:

Norma Kraaijenbrink,

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C.W.A. Timmermans, og dommerne J. Klučka, R. Silva de Lapuerta, J. Makarczyk og L. Bay Larsen (refererende dommer),

generaladvokat: E. Sharpston

justitssekretær: ekspeditionssekretær M. Ferreira,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 4. juli 2006,

^{*} Processprog: nederlandsk.

efter at der er afgivet indlæg af:

- Norma Kraaijenbrink ved advocaat M. De Boel
- Kongeriget Nederlandene ved H.G. Sevenster, som befuldmægtiget
- Den Tjekkiske Republik ved T. Boček, som befuldmægtiget
- Den Helleniske Republik ved M. Apessos, S. Trekli og M. Tassopoulou, som befuldmægtigede
- Kongeriget Spanien ved M. Muñoz Pérez, som befuldmægtiget
- Republikken Østrig ved C. Pesendorfer, som befuldmægtiget
- Republikken Polen ved J. Pietras, som befuldmægtiget
- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved W. Bogensberger og R. Troosters, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 5. december 2006,

afsagt følgende

Dom

- ¹ Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 54, sammenholdt med artikel 71, i konventionen om gennemførelse af Schengen-aftalen af 14. juni 1985 mellem regeringerne for staterne i Den Økonomiske Union Benelux, Forbundsrepublikken Tyskland og Den Franske Republik om gradvis ophævelse af kontrollen ved de fælles grænser (EFT 2000 L 239, s. 19, herefter »gennemførelseskonventionen«), undertegnet den 19. juni 1990 i Schengen (Luxembourg).
- ² Anmodningen er blevet indgivet under en straffesag i Belgien mod Norma Kraaijenbrink for hvidvaskning af penge, der stammer fra ulovlig handel med narkotika.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

- ³ I henhold til artikel 1 i protokollen om integration af Schengen-reglerne i Den Europæiske Union, der i henhold til Amsterdam-traktaten er knyttet til traktaten om Den Europæiske Union og til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab (herefter »protokollen«), bemyndiges 13 medlemsstater af Den Europæiske Union,

herunder Kongeriget Belgien og Kongeriget Nederlandene, inden for Unionens institutionelle og juridiske rammer og under overholdelse af EU- og EF-traktaten, til at indføre et tættere indbyrdes samarbejde inden for anvendelsesområdet for Schengen-reglerne, som de fremgår af listen i bilaget til protokollen.

- 4 De således definerede Schengen-regler omfatter bl.a. aftalen mellem regeringerne for staterne i Den Økonomiske Union Benelux, Forbundsrepublikken Tyskland og Den Franske Republik om gradvis ophævelse af kontrollen ved de fælles grænser, undertegnet i Schengen den 14. juni 1985 (EFT 2000 L 239, s. 13), samt gennemførelseskonventionen.
- 5 Protokollens artikel 2, stk. 1, første afsnit, bestemmer, at fra datoen for Amsterdam-traktatens ikrafttræden, den 1. maj 1999, er Schengen-reglerne umiddelbart gældende for de 13 medlemsstater, der er nævnt i protokollens artikel 1.
- 6 I medfør af protokollens artikel 2, stk. 1, andet afsnit, andet punktum, vedtog Rådet for Den Europæiske Union den 20. maj 1999 afgørelse 1999/436/EF om fastsættelse, i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab og traktaten om Den Europæiske Union, af retsgrundlaget for hver af de bestemmelser og afgørelser, der udgør Schengen-reglerne (EFT L 176, s. 17). Det fremgår af afgørelsens artikel 2, sammenholdt med bilag A til afgørelsen, at Rådet har angivet dels artikel 34 EU og 31 EU, dels artikel 34 EU, 30 EU og 31 EU, der er indeholdt i afsnit VI i traktaten om Den Europæiske Union, som har overskriften »Bestemmelser om politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminal-sager«, som retsgrundlag for henholdsvis gennemførelseskonventionens artikel 54-58 og artikel 71.

- 7 Gennemførelseskonventionens artikel 54, som er indeholdt i kapitel 3, der har overskriften »Straffedommes negative retsvirkninger (ne bis in idem)«, i afsnit III, som har overskriften »Politi og sikkerhed«, bestemmer:

»En person, over for hvem der er afsagt endelig dom af en kontraherende part, kan ikke retsforfølges af en anden kontraherende part for de samme strafbare handlinger, dersom sanktionen, i tilfælde af domfældelse, er fuldbyrdet, er ved at blive fuldbyrdet eller ikke længere kan kræves fuldbyrdet efter den dømmende kontraherende parts lovgivning.«

- 8 Gennemførelseskonventionens artikel 58, som også er indeholdt i kapitel 3, har følgende ordlyd:

»De foregående bestemmelser er ikke til hinder for anvendelsen af mere vidtgående nationale bestemmelser om straffedommes negative retsvirkning (ne bis in idem) i forbindelse med udenlandske retsafgørelser.«

- 9 Gennemførelseskonventionens artikel 71, som findes i kapitel 6, der har overskriften »Narkotika«, og som hører under samme afsnit III, bestemmer:

»1. For så vidt angår direkte eller indirekte handel med narkotika og psykotrope stoffer af enhver art, herunder også cannabis, samt besiddelse af sådanne stoffer med henblik på videresalg eller udførsel, forpligter de kontraherende parter sig til i overensstemmelse med de eksisterende FN-konventioner [...] at træffe alle de foranstaltninger, der er nødvendige for at forebygge og bekæmpe ulovlig handel med narkotika og psykotrope stoffer.

De kontraherende parter forpligter sig til med administrative og strafferetlige foranstaltninger at forebygge og bekæmpe ulovlig udførsel af narkotika og psykotrope stoffer, herunder også cannabis, samt salg, levering og overdragelse af disse stoffer [...].

[...]

5. For så vidt angår bekæmpelse af ulovlig efterspørgsel efter narkotika og psykotrope stoffer af enhver art, herunder også cannabis, gør de kontraherende parter alt, hvad der står i deres magt for at forebygge og bekæmpe de negative virkninger af denne ulovlige efterspørgsel [...].«

- ¹⁰ Det fremgår af meddelelsen om Amsterdam-traktatens ikrafttrædelsesdato, offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* den 1. maj 1999 (EFT L 114, s. 56), at Kongeriget Belgien har fremsat en erklæring i henhold til artikel 35, stk. 2, EU, hvorved det har godkendt Domstolens kompetence til at træffe afgørelse i henhold til bestemmelserne i artikel 35, stk. 3, litra b), EU.

Folkeretlige bestemmelser

- ¹¹ Artikel 36 i enkeltkonventionen om kontrol med narkotiske midler, der er indgået i New York den 30. marts 1961 under FN (herefter »enkeltkonventionen«), har følgende ordlyd:

»1. a) Med forbehold af de indskrænkninger, der følger af en parts forfatning, skal vedkommende part træffe sådanne foranstaltninger, som tilsikrer: at

dyrkning, produktion, fabrikation, udvinding, tilberedning, besiddelse, tilbud, udbud til salg, fordeling, køb, salg, levering på hvilke som helst betingelser, mæglerkurtage, forsendelse, forsendelse i transit, transport, import og eksport af narkotiske midler i modstrid med denne konventions bestemmelser og enhver anden handling, som efter partens mening vil være i modstrid med denne konventions bestemmelser, er strafbare forseelser, når de begås med overlæg, og at alvorlige overtrædelser er hjemfaldne til passende straf, særlig fængsel eller anden frihedsberøvende straf.

[...]

2. Med forbehold af de indskrænkninger, der følger af en parts forfatning, dens retssystem og nationale lovgivning:

- a) i) skal enhver af de i stk. 1 anførte overtrædelser, hvis de begås i forskellige lande, betragtes som en særlig overtrædelse

- ii) skal bevidst deltagelse i sammensværgelse med henblik på at begå og forsøg på at begå nogen af disse forseelser, og indledende skridt og finansielle operationer i forbindelse med de i nærværende artikel anførte overtrædelser, være strafbare overtrædelser i stk. 1's forstand.

[...]«

De nationale bestemmelser

¹² Artikel 65 i den belgiske straffelov bestemmer:

»Når flere overtrædelser er begået ved den samme adfærd, eller når flere overtrædelser, der pådømmes på samme tid af den samme ret, viser vedvarende kriminelt forsæt med hensyn til successive forhold, skal der kun idømmes straf for den alvorligste overtrædelse.

Når en ret finder, at overtrædelser, der tidligere er pådømt ved en retskraftig dom, og andre forhold — forudsat at de er faktisk bevist — for hvilke der nu er rejst tiltale for retten, er begået før denne dom og sammen med de førstnævnte overtrædelser viser et vedvarende kriminelt forsæt med hensyn til successive forhold, skal den straf, der allerede er idømt, tages i betragtning ved udmålingen af den straf, der nu skal idømmes. Hvis den allerede idømte straf forekommer passende som straf for den samlede kriminelle adfærd, skal retten finde tiltalte skyldig og i sin dom henvise til den allerede idømte straf. Den samlede straf, der idømmes i henhold til denne artikel, må ikke overskride den maksimale straf for den alvorligste overtrædelse.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

¹³ Den 11. december 1998 blev Norma Kraaijenbrink, der er nederlandsk statsborger, af Arrondissementsrechtsbank te Middelburg (Nederlandene) idømt en betinget fængselsstraf på seks måneder for flere overtrædelser af artikel 416 i den nederlandske straffelov (Wetboek van Strafrecht) ved forsætligt hæleri, idet hun havde modtaget og været i besiddelse af penge, der stammede fra ulovlig handel med narkotika, i perioden mellem oktober 1994 og maj 1995 i Nederlandene.

- 14 Ved dom af 20. april 2001 idømte Rechtbank van eerste anleg te Gent (Belgien) Norma Kraaijenbrink en fængselsstraf på to år for flere overtrædelser af artikel 505 i den belgiske straffelov, idet hun i perioden mellem november 1994 og februar 1996 i Belgien havde vekslet pengebeløb, som hun havde modtaget ved ulovlig handel med narkotika i Nederlandene. Denne dom blev stadfæstet af Hof van Beroep te Gent, afdelingen for straffesager, den 15. marts 2005.
- 15 Begge retter i Belgien fandt i henhold til gennemførelseskonventionens artikel 71 og enkeltkonventionens artikel 36, stk. 2, litra a), nr. i) og ii), at Norma Kraaijenbrink ikke kunne påberåbe sig gennemførelseskonventionens artikel 54. De antog nemlig, at de overtrædelser, der bestod i modtagelse og opbevaring af penge fra handel med narkotika, og som var begået i Nederlandene, og de overtrædelser, der var begået i Belgien, og som vedrørte veksling af pengebeløb, der var modtaget ved denne narkotikahandel, skulle anses for særskilte overtrædelser i Belgien, uanset det samlede forsæt, der lå bag hæleriet i Nederlandene og hvidvaskningen i Belgien.
- 16 Norma Kraaijenbrink iværksatte en kassationsanke og gjorde bl.a. gældende, at princippet *ne bis in idem* i gennemførelseskonventionens artikel 54 var tilsidesat.
- 17 Hof van Cassatie har indledningsvis påpeget — i modsætning til, hvad Norma Kraaijenbrink har anført — at den omstændighed, at der foreligger et samlet forsæt vedrørende den ulovlige adfærd i Nederlandene og den strafbare hvidvaskning af penge i Belgien, ikke nødvendigvis indebærer, at de penge, der er hvidvasket i Belgien, er de samme penge, som stammer fra den narkotikahandel, i forbindelse med hvilken Norma Kraaijenbrink allerede er blevet straffet for forsætligt hæleri i Nederlandene.

- 18 Det fremgår derimod af Hof van beroep te Gents dom af 15. marts 2005, der er genstand for kassationsankesagen, at der er tale om forskellige forhold i de to kontraherende stater, som dog viste et vedvarende kriminelt forsæt med hensyn til successive forhold, som — hvis de havde været begået i Belgien — ville være blevet anset for ét og samme retlige forhold, som ville være blevet straffet i henhold til artikel 65 i den belgiske straffelov.
- 19 Ifølge Hof van Cassatie opstår følgende spørgsmålet, om begrebet »samme strafbare handlinger« som omhandlet i gennemførelseskonventionens artikel 54 skal fortolkes således, at begrebet også dækker over forskellige forhold, som dels består i opbevaring af penge fra handel med narkotika i en kontraherende stat, dels i veksling, ved vekselkontorer i en anden kontraherende stat, af penge, der hidrører fra samme handel.
- 20 Hof van Cassatie besluttede på den baggrund at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende spørgsmål:
- »1) Skal artikel 54 i [gennemførelseskonventionen], sammenholdt med samme konventions artikel 71, fortolkes således, at strafbare handlinger, der består i erhvervelse, opbevaring eller levering af fremmed valuta, som hidrører fra handel med narkotika (for hvilke vedkommende er blevet retsforfulgt og idømt en straf i Nederlandene for forsætligt hæleri i henhold til artikel 416 i Wetboek van Strafrecht) på den ene side, og strafbare handlinger, som består i veksling, ved vekselkontorer i Belgien af penge, der hidrører fra handel med narkotika i Nederlandene (for hvilke vedkommende retsforfølges i Belgien for hæleri og andre strafbare handlinger vedrørende goder, der hidrører fra en forbrydelse i henhold til artikel 505 i Strafwetboek), anses for »samme strafbare handlinger« som omhandlet i artikel 54, såfremt retten finder, at de kriminelle forhold udspringer af én og samme ulovlige plan, og dermed udgør ét og samme strafbare forhold?

2) Såfremt spørgsmål 1 besvares bekræftende:

Såfremt udtrykket »kan ikke retsforfølges [...] for de samme strafbare handlinger« i artikel 54 i [gennemførelseskonventionen] skal fortolkes således, at »samme strafbare handlinger« ligeledes dækker forskellige forhold, der har baggrund i den samme ulovlige plan og dermed udgør ét eneste forhold, indebærer dette da, at en person, der er tiltalt for hvidvaskning af penge i Belgien, ikke længere kan retsforfølges, efter at vedkommende er dømt i Nederlandene for andre forhold, der er begået i forbindelse med samme ulovlige plan, uafhængigt af alle de andre forhold, der er begået i samme periode, men som først bliver kendt og/eller kan retsforfølges i Belgien efter afsigelse af den udenlandske retskraftige dom, eller kan den ret, der påkender sagens realitet, idømme vedkommende en supplerende straf for disse andre forhold under hensyn til den allerede idømte straf, såfremt det forekommer at være en passende straf, og uden at straffene samlet set overstiger maksimumsstraffen?«

Domstolens kompetence

21 Det fremgår af denne doms præmis 10, at Domstolen i det foreliggende tilfælde har kompetence til at træffe afgørelse om fortolkningen af gennemførelseskonventionens artikel 54 i henhold til artikel 35 EU.

22 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at gennemførelseskonventionens artikel 54 rent tidsmæssigt finder anvendelse på en straffesag som den i hovedsagen omhandlede. Selv om gennemførelseskonventionen endnu ikke var trådt i kraft i Nederlandene på tidspunktet for den første domfældelse af Norma Kraaijenbrink, var den derimod trådt i kraft i begge de omhandlede stater, da den ret, der

behandlede sag nummer to, skulle tage stilling til betingelserne for anvendelse af princippet *ne bis in idem*, hvilket har givet anledning til den foreliggende anmodning om præjudiciel afgørelse (jf. i denne retning dom af 9.3.2006, sag C-436/04, Van Esbroeck, Sml. I, s. 2333, præmis 24).

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 23 Det skal indledningsvis bemærkes, at den omstændighed, der er nævnt i det første præjudicielle spørgsmål, nemlig at den retlige subsumption af de handlinger, som udgør grundlaget for domfældelsen i den første kontraherende stat, adskiller sig fra subsumptionen af de forhold, der ligger til grund for retsforfølgningen i den anden kontraherende stat, er uden betydning. En eventuelt divergerende retlig subsumption af de samme faktiske omstændigheder i to forskellige kontraherende stater er nemlig ikke til hinder for anvendelsen af gennemførelseskonventionens artikel 54 (jf. Van Esbroeck-dommen, præmis 31).
- 24 Gennemførelseskonventionens artikel 71, der også er nævnt i det første spørgsmål, indeholder heller ikke nogen bestemmelser, som begrænser anvendelsesområdet for gennemførelseskonventionens artikel 54 (jf. Van Esbroeck-dommen, præmis 40). Det følger heraf, at henvisningen i den nævnte artikel 71 til de eksisterende FN-konventioner ikke skal forstås således, at henvisningen er til hinder for anvendelsen af princippet *ne bis in idem*, der er fastsat i gennemførelseskonventionens artikel 54 (jf. Van Esbroeck-dommen, præmis 41).
- 25 Under disse omstændigheder må det lægges til grund, at den forelæggende ret med sit første spørgsmål ønsker at få klarhed over, om begrebet »samme strafbare handlinger« i gennemførelseskonventionens artikel 54's forstand skal fortolkes

således, at begrebet dækker over forskellige forhold, som dels består i opbevaring af penge fra handel med narkotika i en kontraherende stat, dels i veksling, ved vekselkontorer i en anden kontraherende stat, af penge, der hidrører fra samme handel, såfremt den nationale ret, der skal træffe afgørelse i den anden straffesag, finder, at disse forhold er forbundet af samme strafbare fortsæt.

26 Med henblik på besvarelsen af dette spørgsmål skal det bemærkes, at Domstolen allerede har fastsat, at det eneste kriterium, der er relevant med henblik på anvendelsen af gennemførelseskonventionens artikel 54, er kriteriet om, at de faktiske handlinger, når disse forstås som en foreliggende helhed af konkrete omstændigheder, der er indbyrdes uløseligt forbundne, er identiske (jf. Van Esbroeck-dommen, præmis 36, samt domme af 28.9.2006, sag C-467/04, Gasparini m.fl., Sml. I, s. 9199, præmis 54, og sag C-150/05, Van Straaten, Sml. I, s. 9327, præmis 48).

27 Med henblik på at afgøre, om der foreligger en sådan helhed af konkrete omstændigheder, skal de kompetente nationale instanser tage stilling til, om de pågældende faktiske handlinger i de to straffesager udgør en helhed af handlinger, der er uløseligt forbundne i tid og i sted samt med hensyn til deres genstand (jf. i denne retning Van Esbroeck-dommen, præmis 38, dommen i sagen Gasparini m.fl., præmis 56, og Van Straaten-dommen, præmis 52).

28 Det følger heraf, at udgangspunktet for bedømmelsen af begrebet »samme strafbare handlinger« i gennemførelseskonventionens artikel 54's forstand er, at den konkrete ulovlige adfærd, der gav anledning til strafforfølgningen ved domstolene i de to kontraherende stater, skal vurderes som en helhed. Gennemførelseskonventionens artikel 54 finder således kun anvendelse, såfremt den ret, der skal træffe afgørelse i den anden straffesag, finder, at de faktiske handlinger er således forbundne i tid og i sted samt med hensyn til deres genstand, at de udgør en uløselig helhed.

- 29 Hvis de faktiske handlinger derimod ikke udgør en sådan helhed, er den blotte omstændighed, at den ret, der skal træffe afgørelse i den anden straffesag, finder, at den mistænkte gerningsmand handlede med et samlet strafbart forsæt, ikke tilstrækkelig til, at der foreligger en sådan helhed af konkrete omstændigheder, der er indbyrdes uløseligt forbundne, og som henhører under begrebet »samme strafbare handlinger« i gennemførelseskonventionens artikel 54's forstand.
- 30 Som navnlig Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber har fremhævet, medfører en subjektiv forbindelse mellem de handlinger, der ligger til grund for strafforfølgning i to forskellige kontraherende stater, ikke nødvendigvis, at der også foreligger en objektiv forbindelse mellem de omhandlede faktiske handlinger, som dermed vil kunne være forskellige i henseende til tid og sted samt med hensyn til deres genstand.
- 31 Hvad særlig angår en situation som den i hovedsagen foreliggende, hvor det ikke klart er fastslået, at det er det samme udbytte fra ulovlig handel med narkotika, som helt eller delvist har givet anledning til den ulovlige adfærd i de to omhandlede kontraherende stater, skal det bemærkes, at en sådan situation i princippet kun omfattes af begrebet »samme strafbare handlinger« i gennemførelseskonventionens artikel 54's forstand, såfremt der kan fastslås en objektiv forbindelse mellem pengebeløbene i de to sager.
- 32 Det tilkommer i denne henseende de kompetente nationale instanser at vurdere, om de faktiske omstændigheder, der ligger til grund for de straffesager, der er indledt mod den samme person i de to omhandlede kontraherende stater, er identiske og forbundne i en sådan grad, at det er muligt at fastslå, at der er tale om de »samme strafbare handlinger« i gennemførelseskonventionens artikel 54's forstand.
- 33 I den foreliggende sag skal det desuden præciseres, at det fremgår af gennemførelseskonventionens artikel 58, at medlemsstaterne kan anvende mere vidtgående nationale bestemmelser om straffedommes negative retsvirkning (ne bis in idem) i forbindelse med udenlandske retsafgørelser.

- 34 Gennemførelseskonventionens artikel 58 giver imidlertid ikke en kontraherende stat ret til at afholde sig fra at pådømme narkoforbrydelser og dermed tilsidesætte sine forpligtelser i henhold til gennemførelseskonventionens artikel 71, sammenholdt med enkeltkonventionens artikel 36, alene af den grund, at tiltalte allerede er blevet dømt i en anden kontraherende stat for andre overtrædelser, der er begået med samme strafbare forsæt.
- 35 De nævnte bestemmelser er derimod ikke til hinder for, at de kompetente retsinstanser, som behandler en retssag nummer to, ved fastsættelse af straffen med hjemmel i national ret tager hensyn til den straf, der eventuelt allerede er blevet idømt under den første sag.
- 36 I lyset af disse betragtninger skal det første spørgsmål derfor besvares med, at gennemførelseskonventionens artikel 54 skal fortolkes således:
- Det relevante kriterium med henblik på anvendelsen af den nævnte artikel er, at de faktiske handlinger, når disse forstås som en foreliggende helhed af handlinger, der er indbyrdes uløseligt forbundne, er identiske, uanset handlingernes retlige subsumption eller den retlige interesse, der søges beskyttet.
 - Forskellige forhold, som bl.a. dels består i opbevaring af penge fra handel med narkotika i en kontraherende stat, dels i veksling ved vekselkontorer i en anden kontraherende stat af penge, der også hidrører fra handel med narkotika, skal ikke anses for »samme strafbare handlinger« i gennemførelseskonventionens artikel 54's forstand, blot fordi den kompetente nationale instans finder, at disse forhold er forbundet af det samme strafbare fortsæt.

- Det tilkommer denne nationale instans at vurdere, om alle de faktiske omstændigheder, der skal sammenlignes, er identiske og forbundne i en sådan grad, at det på baggrund af det nævnte relevante kriterium er muligt at fastslå, at der er tale om de »samme strafbare handlinger« i gennemførelseskonventionens artikel 54's forstand.

Det andet spørgsmål

- ³⁷ Det andet spørgsmål er kun rejst for det tilfælde, at det første spørgsmål er blevet besvaret bekræftende med, at et samlet strafbart forsæt i sig selv er en tilstrækkelig betingelse for, at overtrædelser kan kvalificeres som »de samme strafbare handlinger« i den i gennemførelseskonventionens artikel 54 omhandlede forstand.
- ³⁸ Henset til, at dette ikke er blevet bekræftet af Domstolen i dens svar på det første spørgsmål, er det ufornuddent at besvare det andet spørgsmål.

Sagens omkostninger

- ³⁹ Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

Artikel 54 i konventionen om gennemførelse af Schengen-aftalen af 14. juni 1985 mellem regeringerne for staterne i Den Økonomiske Union Benelux, Forbundsrepublikken Tyskland og Den Franske Republik om gradvis ophævelse af kontrollen ved de fælles grænser, undertegnet den 19. juni 1990 i Schengen (Luxembourg), skal fortolkes således:

- **Det relevante kriterium med henblik på anvendelsen af den nævnte artikel er, at de faktiske handlinger, når disse forstås som en foreliggende helhed af handlinger, der er indbyrdes uløseligt forbundne, er identiske, uanset handlingernes retlige subsumption eller den retlige interesse, der søges beskyttet.**
- **Forskellige forhold, som bl.a. dels består i opbevaring af penge fra handel med narkotika i en kontraherende stat, dels i veksling ved vekselskontorer i en anden kontraherende stat af penge, der også hidrører fra handel med narkotika, skal ikke anses for »samme strafbare handlinger« i den forstand, som omhandles i artikel 54 i konventionen om gennemførelse af Schengen-aftalen, blot fordi den kompetente nationale instans finder, at disse forhold er forbundet af samme strafbare fortsæt.**
- **Det tilkommer denne nationale instans at vurdere, om de faktiske omstændigheder, der skal sammenlignes, er identiske og forbundne i en sådan grad, at det på baggrund af det nævnte relevante kriterium er muligt at fastslå, at der er tale om de »samme strafbare handlinger« i den forstand, som omhandles i artikel 54 i konventionen om gennemførelse af Schengen-aftalen.**

Underskrifter